

Asia: VN/35139/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi satelliittikaukokartoitusta koskevista raja-arvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maanmittauslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntöä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi

satelliittikaukokartoitusta koskevista raja-arvoista. Maanmittauslaitos esittää kunnioittavasti työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntöä seuraavaa.

Maanmittauslaitoksella ei ole huomautettavaa lausuntopyyntöä kohteena olevan luonnoksen valtioneuvoston asetukseksi 1 §:n 2 momentin 1–5 kohdassa tarkoitetuista satelliittikaukokartoituksessa käytettävien laitteiden tai laitteiston suorituskykyä koskevista raja-arvoista, joiden ylittyessä kysymyksessä olisi avaruustoiminnasta annetun lain (63/2018), siten kuin sitä on muutettu avaruustoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (97/2023), soveltamisalaan kuuluva satelliittikaukokartoitus.

Perustelumuistiossa on tuotu esiin, että asetuksen valmistelussa on tarkasteltu lisäksi mahdollista tarvetta avaruusesineeseen liitettävän laserkeilaimen raja-arvoille. Perustelumuistiossa on esitetty, että laserkeilainten erottelukyvyn on katsottu olevan nykytekniikalla niin heikkoa, ettei avaruudesta kerättävällä laserkeilausaineistolla ole katsottu olevan haitallisia vaikutuksia kansalliseen tai kansainväliseen turvallisuuteen. Lisäksi on lausuttu, että nykytekniikalla tuotettava laserkeilausaineisto on avointa ja julkista. Edellä olevan takia perustelumuistiossa on katsottu, ettei asetukseen ole tarvetta sisällyttää laserkeilaukseen kohdistuvia raja-arvoja. Perustelumuistiossa on kuitenkin esitetty, että tekniikan kehittyessä voi olla tarvetta harkita laserkeilauksen raja-arvojen sisällyttämistä asetukseen (ks. perustelumuistio, s. 2–3). Maanmittauslaitos yhtyy perustelumuistiossa olevaan päätelmään siitä, että nykytekniikka

huomioon ottaen ei ole perusteltua sisällyttää laserkeilauksen raja-arvoja nyt annettavaan asetukseen. Asia saattaa kuitenkin olla syytä harkita uudelleen tekniikan kehittyessä.

Lausuntopyynnön kohteena olevan luonnoksen valtioneuvoston asetukseksi 1 §:n 3 momentin nojalla kaukokartoitustoimijan on haettava satelliittikaukokartoituslupa harjoittamalleen toiminnalle, jos satelliittikaukokartoituksessa käytettävät laitteet tai laitteistot ovat suorituskyvyltään sellaisia taikka sellaisiksi paranneltavissa tai muokattavissa, että kysymyksessä olevassa pykälässä säädetyt raja-arvot voivat ylittyä missä tahansa vaiheessa, kun toimintaa harjoitetaan.

Satelliittikaukokartoituksen luvanvaraisuutta ja luvan myöntämisen edellytyksiä säännellään avaruustoiminnasta annetun lain (63/2018) 11 a

§:ssä, siten kuin sitä on muutettu avaruustoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (97/2023). Lain 11 a §:n 1 momentin nojalla satelliittikaukokartoitusta saa harjoittaa vain sellainen kaukokartoitustoimija, jolle työ- ja elinkeinoministeriö on antanut etukäteen luvan

siihen. Lupa voidaan myöntää toistaiseksi tai määräajaksi. Saman lain 1 §:n 3 momentissa määrätään, että lain 11 a, 12–15, 17 ja 21 §:ää ei kuitenkaan sovelleta viranomaisen harjoittamaan satelliittikaukokartoitukseen, ellei kysymyksessä ole viranomaisen harjoittama kaupallinen toiminta. Lisäksi lain 3 §:n 1 momentissa säännellään, että lain 5, 8, 11, 11 a–11 d, 12–15, 17, 17 a ja 18–21 §:ää ei sovelleta Puolustusvoimien harjoittamaan avaruustoimintaan eikä satelliittikaukokartoitukseen. Lain 11 a §:ssä tarkoitettua velvollisuutta hakea lupaa satelliittikaukokartoitukselle ei siten sovelleta viranomaisen harjoittamaan satelliittikaukokartoitukseen, ellei kysymyksessä ole viranomaisen harjoittama kaupallinen toiminta, eikä liioin Puolustusvoimien harjoittamaan satelliittikaukokartoitukseen.

Edellä esille tuotu huomioon ottaen olisi jokseenkin harhaanjohtavaa säännellä kysymyksessä olevan asetuksen 1 §:n 3 momentissa, että kaukokartoitustoimijan on haettava satelliittikaukokartoituslupa harjoittamalleen toiminnalle, jos asetuksen 1 §:n 2 momentissa tarkoitettut raja-arvot ylittyvät. Sen sijaan voisi olla perusteltua säännellä, että avaruustoiminnasta annettua lakia sovelletaan satelliittikaukokartoitukseen, jos satelliittikaukokartoituksessa käytettävät laitteet tai laitteistot ovat suorituskyvyltään sellaisia taikka sellaisiksi paranneltavissa tai muokattavissa, että kysymyksessä olevassa pykälässä säädetyt raja-arvot voivat ylittyä missä tahansa vaiheessa, kun toimintaa harjoitetaan. Avaruustoiminnasta annetun lain säännöksiin ratkeaisi puolestaan kysymys siitä, onko kaukokartoitustoimija velvollinen hakemaan harjoittamalleen satelliittikaukokartoitukselle lain 11 a §:ssä tarkoitettua lupaa. Tällä tarkennuksella kysymyksessä oleva asetus ja avaruustoiminnasta annettu laki eivät olisi ristiriidassa keskenään siltä osin kuin on kysymys erityisesti viranomaisten ja Puolustusvoimien velvollisuudesta hakea lupaa harjoittamalleen satelliittikaukokartoitukselle.

